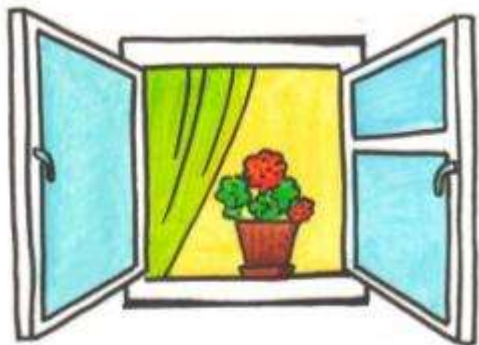

Артикуляционная гимнастика «Тылчааннын ооньюохха -сөпкө саңарыхха !»

Тылчаанныын ооньюохха -сөпкө саңарыахха

- **Кирии тыл**

Оҕо оскуолаҕа киирэригэр балачча билиилээх-көрүүлээх, толкуйдуур дьоһурдаах, саңарар саңата ыраас буолуохтаах. Оскуола иннинээҕи саас оҕо тыла үчүгэйдик сайдарыгар саамай табыгастаах кэм.

Бугунну куннэ дорҕоону сопко санарбат оҕо ахсаана сылтан сыл элбээн иьэр. Оҕо дорҕоону чуолкайдык саңарбат биричиинэтэ араас: Сорох оҕо саңарар аппарата айылҕаттан итэҕэһэс буолар. Саңарар аппарата үчүгэй эрээри, былчыңа кыайан сайдыбатах. Саңарарыгар уоһун, тииһин, тылын сыыһа туттара, хамсатара буолар. Оҕо 5 сааһыгар төрөөбүт тылын дорҕооннорун барытын сөпкө саңарар буолуохтаах. Сатаан саңарбат түбэлтэтигэр логопед көмөтө ирдэнэр.

Бастатан туран, саха оҕотун санарар уратытын тутуһан, санарар сана былчыннарын сайыннарыллыахтаах. Дорҕоон соптоох артикуляцията, ол аата дорҕоону санарарга тиис, уос, тыл соптоохтук туттуллар ньымаларын кордоруллуохтээх. Онуоха аналартикуляционной эрчиллиии ытыллыахтаах. Ону иитээччилэр, тороппуттэр оҕоҕо кордорон уорэтэн биэриэхтээхтэр.

Саңарар аппарат былчыңын сайыннаран анал эрчиллиилэри онорорго комо матырыһаал мунһан онордубут.

- **Убаастабыллаах тереппуттэр уонна иитээччилэр!**

Артикуляционной гимнастика оҕо уобун, тылын былчыннарын дьарыктыырга, кеннерерге уона сепке санарарга кемелеьер. Манна бэриллит эрчиллиилэр артикуляция сепке хамсыырыгар, оҕо тыла сайдарыгар, баар кэбиллиилэри туоратарга аналлаахтар. Аан бастаан оҕоҕо судургу эрчиллиилэри онотторн саҕалыыбыт. Онтон сорудаҕы ыаратан ийиэххэ наада. Ескетун оҕо ыарырҕатар буоллаҕына санааҕытын туьэриэмэн. Оҕо эрчиллиини хаан сатаан онорор буолуор диэри элбэхтик дьарыктанын. Маннык дьарыктарга оҕо сиэркилэни туьаныахтаах. Дьарыктар оонньуу кеметунэн барыахтаахтар. Кыра оҕо уксугэр маннык гимнастика наадатын туьунан ейдеебет, ол ийин иитээччи эбэтэр тереппут тэннэ онньооро, кехтеех буолара, тулуурдаах буолара ирдэнэр. Кун аайы дьарыктанын, 5-7 мун. Хас биирдии эрчиллиини 3-5 хатылаан онотторун. Пособиены логопедтар, иитээччилэр ону тэңэтөрөппуттэр туьаныахтарын сөп.

Автордар: Дьячковская А.С., Гермогенова Н.Г.

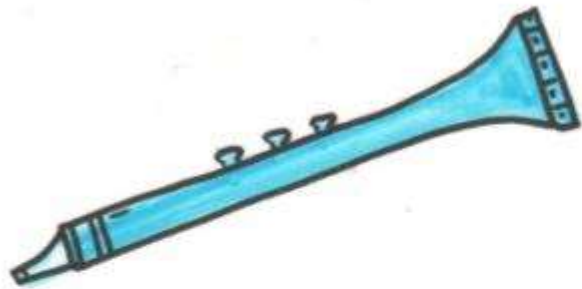
Тыл

Уос

Тиис

Трубочка

Уос чорбойор, тыл икки ойоџоно үөнэ
көтөџүллэр. «Турба» устун салгыны үрүллэр.

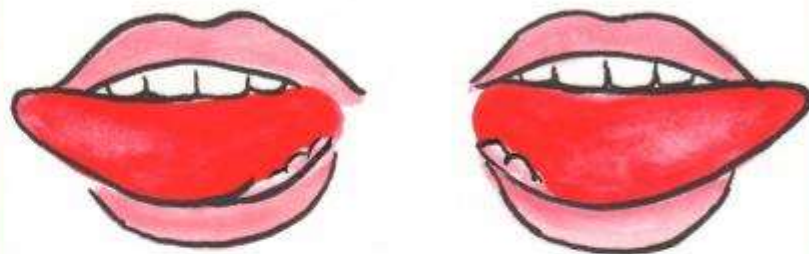
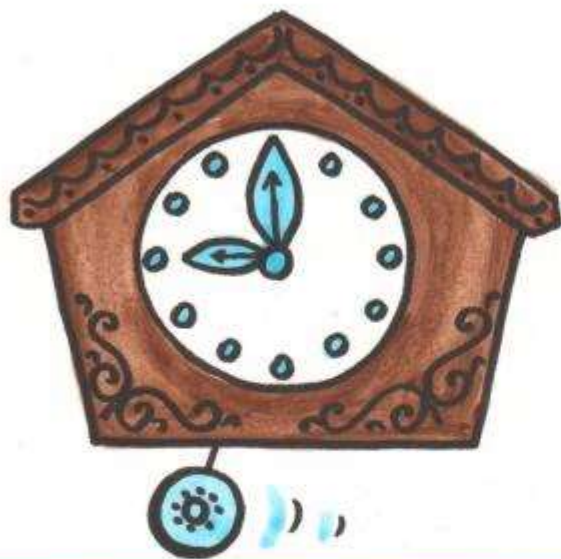
Дудочка

**Сабыылаах уону чорботон
унатыы.**

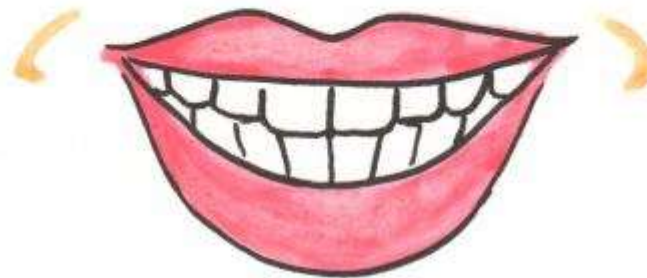
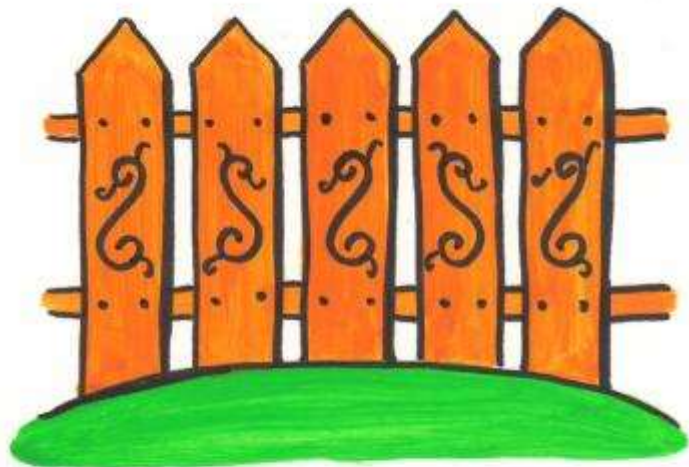
Мичээрдээ

Айах аһаБас, тиистэри көрдөрөн мичээрдээ.

Чаһы

Айах аһыллар, тылы синньэтэн уңа диэки онтон
хаңас диэки уоһу таарыйар.

Олбуор

Айах аһаҕас, тиистэри көрдөрөн
киэңник мичээрдээ.

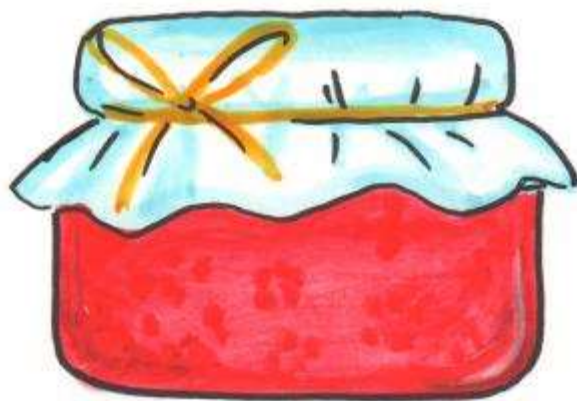
Тэллэй

Айах аһаҕас, уос мичээрдиир. Кэтит тыл
таңалайга сыстар.

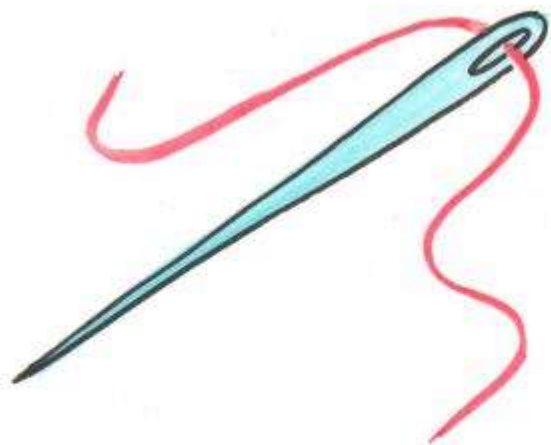
Ат

**Айах аһыллар, тыл төбөтө таңалайы таарыйа-
таарыйа таллырБатар.**

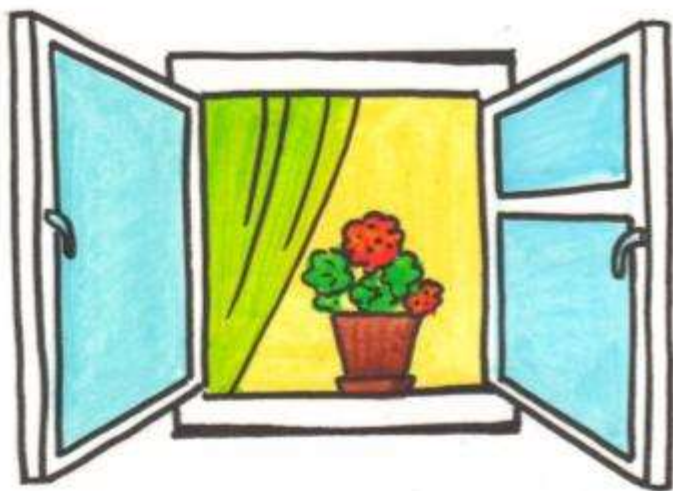
Миннийгэс барыанья

Тыл төбөтүнэн уоһу төгүрүччү салбанар курдук
хамсаныллар.

Ицнэ

**Айах аһаБас, уос мичээрдиир.
Тылы сип-синньигэс гына тутабыт.**

Түннүк

Айах киэңник арыллар, тыл холкутук сытар.

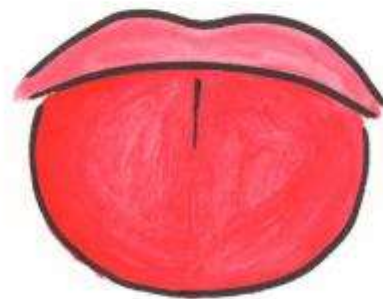
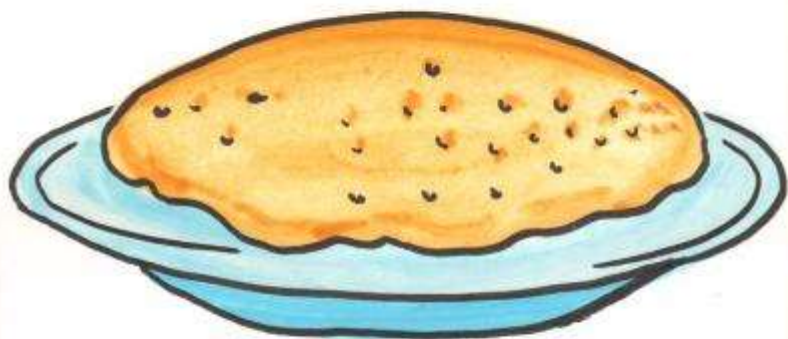
Чааскы

Айабы атан, кэтит тылы холбоччу
чааскы курдук тутулар.

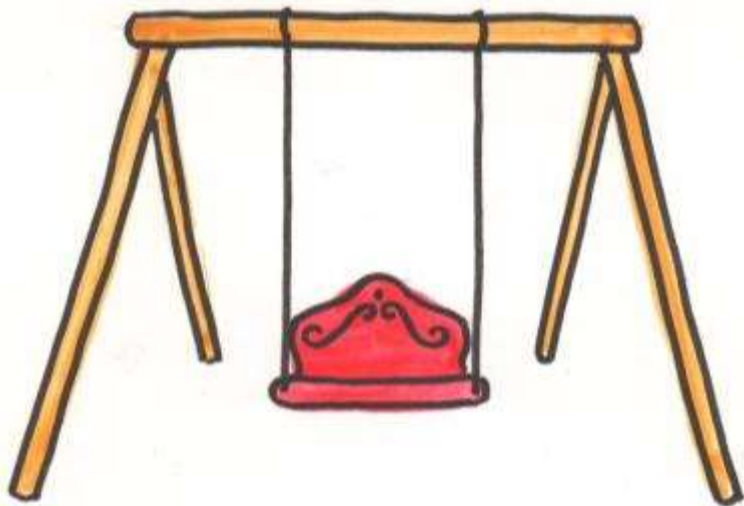
Футбол

Айах сабыылаах, синньигэс тыл уңа
– хаңас сүүрэлиир.

Блины

Уос мичээрдиир, кэтит тыл аллараа уоска сытар.

Хачыал

Айах аһыллар, тыл хачыал курдук үөһээ уоһу,
онтон аллараа уоһу таарыйар.